

FIGAR: = cunyera», *TbPu.*, 4]; tort., *BDC* III, 111. *Tascos* mall. extret regressivament per indicar un *tascó* gros (a causa del valor dim. del sufix -ó). *Atascar* és castellanisme intolerable per *encallar*, o *entrebançar*. A Monòver l'usen com a tr. per 'pegar, clavar' (cosa de deu ser d'arrels genuïnes: «no vull anà a escola --- del mestre sequet. — Parex mentira, home. Tan pega? — Mare: (mo)s *atasca* unes punteraes!») (*Canyisaes*, 11). *Atasconar* o bé *entasconar*; 'apuntalar (com posant tascons) moralment': «per adobar-se la consciència *entasconava* ab excuses son comportament», Pons Mass. (*Trascant p. l. S.*, 17). *Destasconar*.

¹ «Un trozo de *tasca*», «una gran pendiente de *tasca*», «El Solano es aquella *tasca* de arriba» i en altres usos semblants anoto el mot a Bielsa, Aragón, Panticosa, Acumuer, Lanuza, Sagués i Aragüés 1965-66; «aquellos *entascaos* de Gaverdito» 'aglevats' Villanúa. Arriba a Benasc: «lo mateix que (*g*)*leva* o *llevón*» (1965). — ² D'aquest potser deriva el nom de «Na *Tastanera*» dona de Montsó, a. 1260-70, *BABL* VIII, 375. Amb el mossàr. *taškal*, cf. el grup (aràbic? mossàrab?) que he detallat a la nota 1 de *TASCA*. — ³ Scr. *api-*, irani *ai-pi-*, gr. *ἐπι-*, ll. ob., cèlt. *oi-*, *ei-*, illiri *Epi-*, venètic *Opi-*, germ. *af-*.

+TASIA, fer ~, 'passar la bèstia de sirga d'un costat a l'altre del riu, quan és en aquest que continua el camí de sirga', d'origen aràbic, per encreuament dels dos mots *ta'diia* i *tašwiz*, que signifiquen el mateix. □ *1.º doc.*: 1925, Coromines.

En el viatge Ebre avall acompanyant el meu pare, abril de 1923, per preparar-se i amarar-se de l'ambient dels darrers capítols de *Silèn*, vam anotar tots dos aquesta locució que usaven els nostres daliners i el patró del llaut. Ell: «poc aigües amunt de la Roca dels Órguins, entre Miravet i Benifallet, *fan tasia* per passar el bou a l'altra banda: dels Órguins al Barranc de Llígem, el camí de sirga és a l'esquerra»; *tasia*: lloc on la bèstia de sirga ha de passar a l'altra vora de riu, perquè és allí on continua el camí de sirga», «de la *tasia de l'Ombro* en avall, el camí de sirga baixa per la dreta fins a Tortosa: és entre Benifallet i la plana de Xalamera, aigües amunt de Tivenys». Jo: «*šé tazia*: fer passar les cavalleries d'una ribera del riu a l'altra, quan el camí es fa impracticable, en aquella, per a la sirga». Són les notes que prenguérem; i conservo.

«Les coves d'Aldovesta --- I encara us admira la Roca de l'Ombro, on *fan tasia* els llaguts, i passen al camí de sirga de la dreta, bella muntanya grisa, motejada de clapes grogues. Què us diré? Si voleu un seguit de siluetes plaents, i arborades de vius colors, vermelles i ocreses, damunt el gris de les pedres, la verdor de les frondes, i el tornassol de les aigües i la gamma bajana de les riberes, deixeu-vos anar Ebre avall pel corrent...», *Silèn* XIX (O. C., 100a7f.). No em consta que s'usi en altres rius catalans; però potser sí en el Segre, car en una part bastant acongostada de la ribera del Segre, terme de Vilanova de Meià, entremig de les desaigües de dos petits afluents (*lo Riuet* i el *Riu de l'Aubac*) hi ha una partida que m'anome-

naren amb nom semblant, en la qual es troba la *Font de la stazia* (1957); és possible que per allà s'hagi de fer *tasia* més d'una vegada, i que així hi hagués aglutinació: *les tasies* > *l'estasia*, posat després en singular, per anomenar la font, que sigui vora una d'elles.

Un mot d'aquest aspecte, i sobretot un mot de l'Ebre, on hi ha tants arabismes (i no manca influència aràbiga, al baix Segre, fins a Balaguer, més amunt i tot) m'invitava a cercar-li aquest origen, però era difícil; p. ex. una forma com **tašziia*, que fóra la cosa natural, amb pèrdua d'una consonant davant la z, però llavors les possibilitats a recercar són quasi infinites, si hi afegim el dubte entre z i š etc. I realment no crec que hi hagi cap model aràbic que s'hi ajusti bé en sentit fonètic. Però n'hi ha un que s'hi acosta i que vol dir el mateix.

L'arrel *ʿadā* justament és això: *ʿadā* i *ʿaddā* al Marroc «pasar, atravesar un riu» (Lerchundi); *ʿaddā* «traverser, p. ex. un fleuve», Boqtor. El nom d'acció és precisament *ta'diia*, usat per l'Idrissi: «*ba'da ta'diia nāhr*» 'després del travessament del riu', i en el Djobairí *markab ta'diia* «bac» que també es diu *ma'diia*, mot de la mateixa arrel; i encara en els passatges d'Ibn Alkhatib p. p. Müller; segons Lerchundi l'arrel és *ʿdī*, segons Dozy (*Suppl.*, s. v.) és *ʿdū* (tant se val per a aqueixos derivats). Que era usual en el vulgar dels nostres països, ens consta pel nostre *RMA*. (que en registra diverses accs. en tres articles *inimicus*, *currere*, i *ultra*, aquest, en la nostra accepció).

³⁰ Hi ha certament la dificultat fonètica de la -d- tornant-se -z-; i encara que podem oposar-hi que *LAMPREDA* ha donat *llampresa*, peix de l'Ebre, i que l'àrab *sauda* ha passat a *SOSA*, això és excepcional, i ens queda escrípol.

Però l'escrípol s'esvaeix si es pot justificar amb l'ajuda d'alguna contaminació. No crec que basti *travessia*, puix que aquí la *ss* és sorda. Però és que hi ha un altre mot aràbic que significava el mateix, i aquest té -z-: és el verb *šyz*, que (igual que l'altre) pertany a l'àrab de tot temps. En forma II (*šayyuz*) justament *PAlc.* el tradueix «atrevessar», «passar con tiro o herida», «hincar traspassando», *mušayyuz* «atrevessado», i el nom d'acció corresponent és *tašyūz* que havia de significar, doncs, 'acció de travessar'; de fet el mateix *PAlc.* registra aquest nom d'acció, elevat a categoria de substantiu (si bé ho fa en una altra de les accs. del verb, «clerezia, orden», però devia ser per concreció de la idea general de 'pas a través dels estaments', car Boqtor li dona el sentit de 'llicència', o sigui 'acció de passar per damunt de ---'). I que el verb s'aplicava, i, justament, en especial, a l'acció de travessar un riu, ens consta per un altre derivat de la mateixa arrel *šyz*: *mašāz* trad. en *PAlc.* «passage de nāve o barca», «passage, péage».

En fi, en una de les escriptures aràbigues de Sicília figura aquest mot, diverses vegades, escrit en lletres aràbigues; i en la versió llatina coetània, el mateix document porta en uns llocs *vadam* i en els altres *locus*: Dozy, *Suppl.* II, 234b, 232b.